

IMF-Dünya Bankası Yıllık Toplantıları

“İstanbul Kararları” Ülkelerin Kriz Sonrasında Dünyayı Yeniden Şekillendirmesi Sürecinde IMF’ye Yol Gösterecek

IMF Survey online
6 Ekim 2009

- IMF Başkanı Strauss-Kahn, kriz sonrasında dünyanın şekillendirilmesi sürecinde dünya ülkelerinin daha da fazla işbirliği yapması gerektiğini söyledi
- Strauss-Kahn, IMF'nin küresel ekonomik işbirliği ve ekonomik toparlanma açısından oynadığı rolü vurguladı
- IMF Başkanı, “İstanbul Kararları”nın IMF’ye önümüzdeki yıl boyunca yol göstereceğini söyledi

IMF Başkanı Dominique Strauss-Kahn, İstanbul’da bir araya gelen 186 ülkenin politika oluşturucularına, küresel işbirliğinin dünyayı çok daha kötü bir krizden kurtardığını ve liderlerin kriz sonrasında dünyayı yeniden şekillendirme fırsatını değerlendirilmesi gerektiğini söyledi.

Bundan bir yıl önce herkes kendini bir felakete hazırlıyordu. Ancak, krizle mücadeleye yönelik eşgüdümlü çalışmalar sayesinde, dünya uçurumun eşiğinden döndü. IMF Başkanına göre “Zafer ilan etmek için henüz çok erken olsa da, en azından düzelme yoluna girmiş bulunmaktayız.”

Türkiye’de yapılmakta olan IMF-Dünya Bankası Yıllık Toplantılarında bir konuşma yapan Strauss-Kahn, dünya ülkelerinin ekonomi ve para politikalarını belirleyen yetkililere, bir “barış ve refah döngüsünün” şartlarını hazırlama konusunda tarihi bir fırsatın önlerinde bulunduğunu ve bunu gerçekleştirmek için uygulanan temel politikalar alanında kendi aralarında ve IMF ile işbirliğine devam etmeleri gerektiğini söyledi.

Ülkeler arasındaki resmi ve gayriresmi nitelikteki işbirliği çalışmalarının “köklü bir değişim” yarattığını ifade eden Strauss-Kahn, “krizle karşı karşıya kalan ülkelerin, tüm dünyanın ortak menfaatlerini dikkate alarak, ortak sorunlara ortak çözümler bulmak amacıyla bir araya geldiğini” sözlerine ekledi.” IMF Başkanı, geçtiğimiz yıl devreye alınan ve miktar olarak dünyanın toplam gayri safi yurtiçi hasılasının %2’sine yaklaşan mali canlandırma önlemlerinin, krizin kontrol altına alınmasında çok önemli bir rol oynadığını söyledi. Strauss-Kahn, tüm ülkelerin finans sektörlerindeki başlıca zafiyetleri çözmek amacıyla çalışmalar yaptığını ve bu reformlara kararlılıkla devam edilmesi halinde, düzelme sürecinin daha da hızlanacağını belirtti.

“İstanbul Kararları” ve reform yapılacak dört alan

Strauss-Kahn delegelere hitaben yaptığı konuşmada “Çok mesafe katettik, fakat daha yapılacak çok şey var” ifadelerini kullandı. IMF’nin politikalarına yön veren komite konumunda bulunan Uluslararası Para ve Finans Komitesi (IMFC), 4 Ekim’de yaptığı toplantı sonrasında, IMF’ye dört temel konuda reform yapması çağrısında bulundu. Bu konular IMF’nin görev tanımı, IMF’nin finansmandaki rolü, çoktarafli gözetim ve yönetim idi. Strauss-Kahn, IMF’nin önümüzdeki yıl yapacağı çalışmaların bu “İstanbul Kararları” etrafında yoğunlaşacağını belirtti.

Komite, küresel ekonomideki düzelme iyice belirgin hale gelene kadar canlandırıcı önlemlere devam edilmesi konusunda mutabakat sağladı ve IMF’nin yönetiminde, dinamik yükselen piyasalara ve gelişmekte olan ülkelere daha fazla söz hakkı verecek olan reformlara yönelik çalışmaların arkasında olduğunu açıkladı.

Söz konusu dört karar şunları içeriyor:

- **IMF’nin görev tanımının**, küresel istikrar açısından önem taşıyan makroekonomi ve finans sektörü politikalarının tamamını kapsayacak şekilde gözden geçirilmesi.
- **Esnek Kredi Hattının başarısının daha da ileriye götürülmesine ve bir nihai kredi mercii olarak daha fazla sayıda ülkeye sigorta imkânı sunulmasına** yönelik çalışmalar yapılması. İhtiyati rezerv talebiyle karşılaştırıldığında Fonun mevcut kaynaklarının sınırlı olmasını göz önüne alan Uluslararası Para ve Finans Komitesi, IMF’nin finansman enstrümanlarını ve imkânlarını geliştirmesinin bu sorunun çözümüne katkıda bulunup bulunmayacağını değerlendirmesini istedi.
- IMF’nin Esnek Kredi Hattı gibi yeni kredi enstrümanlarının, **ülkelerin büyük miktarda rezerv biriktirerek kendi kendilerini sigorta etme ihtiyacının azalmasını sağlayarak** küresel dengesizliklerden kaynaklanan sorunların çözülmesine katkıda bulunup bulunamayacağını değerlendirilmesi.
- Uluslararası Para ve Finans Komitesi, Yirmiler Grubunun **politikaların karşılıklı olarak değerlendirilmesi** sürecine IMF’nin katkıda bulunması önerisine de destek verdi. Bu, IMF için yeni bir çoktarafli gözetim faaliyeti olacak.
- Komite, G-20’nin **yönetim** alanında attığı büyük adımı da desteklediğini açıkladı. Bu çerçevede, Ocak 2011’e kadar, gereğinden fazla temsil edilen ülkelere gereğinden az temsil edilen ülkelere, dinamik yükselen piyasalar ve gelişmekte olan ülkeler lehine en az yüzde beş oranında kota payı aktarılacak.

Dünya ekonomisi açısından dönüm noktası

Şu anda tarihi bir dönüm noktasında bulunduğumuzu söyleye Strauss-Kahn, sözlerine şöyle devam etti: “Tarihten de biliyoruz ki, dünya ülkeleri ortak sorunlara çözüm bulmak üzere dayanışmacı bir ruhla bir araya geldiğinde, bir barış ve refah döngüsü elde edilebilmekte ve beraberinde çatışma ve durgunluk getiren kısır döngüler bertaraf edilebilmektedir.”

Ülkeleri, krizi izleyen dönemde dünyayı şekillendirmemize imkân verecek olan bu fırsatı değerlendirmeye davet eden IMF Başkanı, tüm ülkelerin “uyum sağlamak ve değişmek” zorunda olduğunu, IMF’nin de değişmeye mecbur olduğunu vurguladı. Strauss-Kahn sözlerine şöyle devam etti: “Günümüzün küreselleşmiş dünyasında, küresel ekonomik politikaların sadece az sayıda ülkeden oluşan küçük bir grubun ilgilendiği bir konu olması artık mümkün değildir. Bu yeni gerçeğe paralel olarak, geçtiğimiz yıl gerçekleşen en büyük değişimlerden biri, dinamik yükselen ekonomilerin de dahil olduğu bir grup olan G-20’nin ön plana çıkması olmuştur. Uygulanan politikaların dünyanın dört bir yanında yoğun bir şekilde koordine edilmesi, G-20’nin liderliği sayesinde mümkün olmuştur. G-20 liderleri geçtiğimiz günlerde Pittsburgh’da bir araya gelerek, tüm dünyanın ortak menfaatlerinin ulusal politikalara ilişkin kararlarda daima dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır.”

Yakaladığımız ivmeyi devam ettirmeliyiz

IMF Başkanı Strauss-Kahn konuşmasının devamında şunları söyledi: “Yakaladığımız bu ivmeyi devam ettirmeliyiz. Her ne kadar G-20’nin temsil gücü G-7’ye kıyasla daha yüksek olsa da, başta Afrika ülkeleri olmak üzere pek çok ülke halen sürecin dışındadır. Fonun 186 üyesi vardır. Bunlar arasında ekonomik açıdan marjinal bir konuma düşmüş milyarlarca insanın fakirlik içinde yaşadığı düşük gelirli ülkeler de bulunmaktadır. Bu insanlar da söz hakkına sahip olmalıdır. Bu insanların da küresel ekonomiden pay almaya hakkı vardır. Dolayısıyla, dünyanın *tüm* ülkeleri arasında işbirliği yapılmasına ihtiyacımız vardır.”

IMF’nin bu çerçevede küresel ekonomik işbirliğini güçlendirmek için elinden geleni yapmaya hazır olduğu söyleyen Strauss-Kahn, maliye bakanlarını ve merkez bankası başkanlarını, IMF’nin üyelerinin gözündeki meşruiyetini iyileştirmek için gerekli taahhütlerde bulunmaya davet etti.

Bu sürecin IMF’nin görev tanımının, küresel istikrar açısından önem taşıyan makroekonomi ve finans sektörü politikalarının tamamını kapsayacak şekilde gözden geçirilmesi ile başlayacağını belirten Strauss-Kahn, sözlerine şöyle devam etti: “Bu krizin, IMF’nin geleneksel olarak üzerinde yoğunlaştığı alanlar olan cari işlemler ve para hareketleriyle hemen hemen hiçbir ilişkisi yoktu. Yüksek miktarda ve hızlı sermaye hareketlerinin dünyanın dört bir köşesine ulaşabildiği günümüzde, görev tanımımızın kapsamının genişletilmesi gerekmektedir.”

Sürecin bir diğer adımının da, gereğinden fazla temsil edilen ülkelere gereğinden az temsil edilen ülkelere, yani yükselmekte olan dinamik piyasalara ve gelişmekte olan ülkelere en az yüzde beş oranında kota payı aktarılması konusunda Ocak 2011’e kadar kesin bir karara varılması olduğunu ifade eden IMF Başkanı, şunları söyledi: “IMF’nin meşruiyetini ciddi ölçüde arttıracak olan bu çalışma, Fonun gelecekte daha etkili olmasına yönelik önemli bir adımdır. Ancak, bir yanda gelecekte yapılacak çalışmalardan bahsederken, şu anda geçmiş reformların hayata geçirilmesi konusunda gecikmeler mevcuttur. 2008 kota ve temsil hakkı reformuna ilişkin olarak 111 ülke tarafından kabul

edilmiş olması gereken mevzuat, Őu anda sadece 36 ülke tarafından kabul edilmiş durumdadır. İlgili lkeleri bu konuda mümkün olan en kısa sürede harekete geçmeye davet ediyorum.”

Strauss-Kahn konuŐmasını Őu sözlerle noktaladı: “Nihayetinde, hep birlikte üstlenmiŐ olduğumuz görev, barış ve istikrarın sağlanmasına iliŐkindir. ÇalıŐmalarımız, gezenimizi paylaŐan yedi milyara yakın insanın refahına ve güvenliğine yöneliktir. John Maynard Keynes’in IMF’nin kurulduğu günlerde ifade ettiği üzere, umudumuz “*insanlığın kardeŐliĐinin sadece bir deyiŐten ibaret kalmamasını sağlamaktır.*” Őu anda kriz sonrası dönemde dünyamızı yeniden Őekillendirmek ve yukarıdaki sözü gerçeğe dönüŐtürmek konusunda önümüzde tarihi bir fırsat bulunmaktadır.”

Bu yazıyla ilgili yorumları lütfen imfsurvey@imf.org adresine gönderin.